GROEN WERKT

SUCCESVERHALEN EN KANSEN VOOR EUROPA

De Groenen | Europese Vrije Alliantie
in het Europees Parlement

GREEN NEW DEAL

INHOUD

pagina

CREËREN VAN JOBS EN ECONOMISCH HERSTEL 4

WAT ZIJN GROENE JOBS? 6

GROENE JOBS CREËREN 8

HET VOLLEDIGE POTENTIEEL AAN GROENE JOBS BENUTTEN 12

CONCURRENTIEVOORDELEN VEILIGSTELLEN 14

KOSTEN DRUKKEN, FATSOENLIJK WERK PROMOTEN 16

EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE GROENE TRANSITIE 18

RECHT OP OPLEIDING EN ONDERWIJS 20

GROENE JOBS VOOR VROUWEN 22

SUCCESVERHALEN: GROENE JOBS SCHEPPEN IN EUROPA 25

SUCCESVERHALEN: **GROENE JOBS SCHEPPEN IN EUROPA** *pagina*

HET DORP ANAVRA (GRIEKENLAND):
DUURZAME LOKALE ONTWIKKELING VOOR JOBS EN WELVAART **26**

BREMERHAVEN (DUITSLAND):
JOBS VOOR WERKNEMERS UIT NOODLIJDENDE SECTOREN **30**

BRUSSEL EN WALLONIË (BELGIË):
LEEFBARE ECONOMIEËN EN LOKALE JOBS CREËREN **34**

BURGENLAND (OOSTENRIJK):
LOKALE GROENE ENERGIE EN NIEUWE JOBS **38**

LE MANS, REGIO PAYS DE LA LOIRE (FRANKRIJK):
JOBS VOOR WERKNEMERS UIT NOODLIJDENDE SECTOREN **42**

DEELSTAAT NAVARRA (SPANJE):
WERK MAKEN VAN JOBS EN EEN VEERKRACHTIGE ECONOMIE **46**

LONDEN (VERENIGD KONINKRIJK):
LOKALE GEMEENSCHAPPEN VOOR
GROENE VAARDIGHEDEN EN JOBS **50**

TSJECHIË:
NIEUWE JOBS EN ENERGIEBESPARING **54**

CREËREN VAN JOBS EN ECONOMISCH HERSTEL

De werkloosheid is één van de dringendste problemen waar Europa mee worstelt. Meer dan 25 miljoen Europeanen – meer dan 10% van de beroepsbevolking – hebben geen baan. Voor jongeren ziet de toestand er nog somberder uit: bijna één op de vier volwassenen jonger dan 25 is werkloos. In de zwaarst getroffen Europese landen zoals Griekenland en Spanje is meer dan de helft van alle jongeren werkloos, terwijl de besparingsmaatregelen van de overheid de toestand alleen maar verergeren.

photo: ©Porcorex

Tegelijk begint ook de klimaat- en milieucrisis almaar ernstigere vormen aan te nemen. Wetenschappers zijn er meer dan ooit van overtuigd dat de menselijke activiteit ons klimaat verandert en wijzen op de gevaren die we lopen als er geen actie wordt ondernomen. Ondertussen waarschuwen economen ons dat het kostenplaatje duurder zal uitvallen naarmate we langer wachten om in actie te komen.[1]

Maar er is een oplossing: **door onze economieën te vergroenen kunnen we groene kwaliteitsjobs scheppen om de werkloosheid te bestrijden en tegelijk de klimaatverandering en milieuvervuiling aan te pakken**. De EU kan alleen maar baat hebben bij dergelijke inspanningen. Door zich op te werpen als een toonaangevende groene speler op de markt, zou de EU zo'n 25 miljard euro per jaar aan bijkomende exportinkomsten kunnen genereren. Bovendien zou de EU haar energierekening tegen 2050 met maar liefst 350 miljard euro per jaar kunnen doen slinken.[2] De EU zou ook minder afhankelijk worden van ingevoerde energie en hulpbronnen die tegen schommelende prijzen moeten worden aangekocht, en zou haar bevoorradingszekerheid zien stijgen.

Indien we een sterke betrokkenheid van de sociale partners kunnen garanderen, gerichte opleidings- en onderwijsprogramma's kunnen uitwerken en ambitieuze, stabiele beleidsstrategieën kunnen implementeren om innovatie en groene investeringen te promoten, **kunnen miljoenen duurzame, groene jobs worden gecreëerd, waarvan vele in lokale kleine en middelgrote ondernemingen in heel Europa**.

Met deze brochure willen we u informeren over de **mogelijkheden die Europa heeft om groene jobs te scheppen** en over de **inspanningen die de Groenen/EVA in het Europees Parlement leveren om groene werkgelegenheid te stimuleren**.

Het tweede deel van de brochure beschrijft enkele van de **successen die werden geboekt met het creëren van groene jobs in heel Europa**. Groene jobs in Europa zijn daarom in geen geval een utopie: ze zijn al een realiteit!

[1] Nicholas Stern, 2007. The economics of climate change. Het Stern-rapport.

[2] European Climate Foundation, 2010. Roadmap 2050: a practical guide to a prosperous, low-carbon Europe.

WAT ZIJN GROENE JOBS?

Een ‘groene baan’ wordt gedefinieerd als een professionele activiteit die tot de bescherming van het milieu en de bestrijding van de klimaatverandering bijdraagt door energie en grondstoffen te besparen, hernieuwbare energie te promoten, de afvalberg en de vervuiling te beperken of de biodiversiteit en de ecosystemen te beschermen.

De ontwikkeling van duurzame consumptie- en productiepatronen maakt het mogelijk om nieuwe jobs te scheppen en bestaande jobs om te vormen tot groene kwaliteitsjobs, niet alleen **in de hele waardeketen (van onderzoek tot productie, distributie en dienstverlening)** maar ook **in bijna alle sectoren: nieuwe hoogtechnologische sectoren** (bijvoorbeeld hernieuwbare energie), **traditionele sectoren** (bijvoorbeeld productie en bouw), **landbouw en visserij**, en dienstensectoren zoals **horeca, toerisme, transport en onderwijs**.

Naar onze mening zorgen **groene jobs voor fatsoenlijk werk** dat garant staat voor een passende **sociale bescherming, toereikende inkomens, gezonde werkomstandigheden**, respect voor de rechten van de werknemers en inspraak van individuen bij beslissingen die invloed hebben op hun leven.

[3] Ontwikkeling van het werkgelegenheidspotentieel van een nieuwe duurzame economie, Resolutie van het Europees Parlement, goedgekeurd op 7 september 2010, Rapporteur: Elisabeth Schroedter, Europees parlementslid voor de groenen.

De Groenen/EVA zetten zich in het Europees Parlement ononderbroken in voor meer groene jobs in Europa. Zo zag het Europees Parlement zich in 2010 bijvoorbeeld verplicht om, na een initiatief van een lid van de groene fractie, een resolutie goed te keuren waarin wordt opgeroepen om het volledige jobspotentieel van een duurzame economie te benutten en tegelijk fatsoenlijk werk en een sociaal rechtvaardige overgang daar naartoe te garanderen.[3] Alle eisen van de groenen die in deze brochure aan bod komen, zijn in deze resolutie terug te vinden.

AANTAL Jobs IN GROENE EN VERVUILENDE SECTOREN IN DE EU

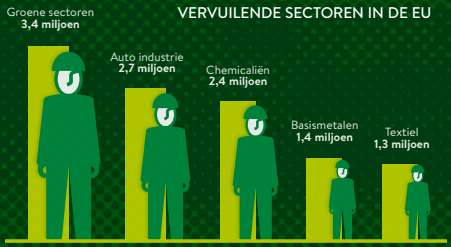

Cijfers voor de EU-27, 2008. Bron: Europese Commissie 2011: EU environment policy supporting jobs and growth

Tot de zogenaamde 'groene sectoren' behoren alle activiteiten die verband houden met de productie van technologieën, producten en diensten die helpen om schade aan water, lucht of bodem te meten, te voorkomen of te corrigeren, en die bijdragen tot het vinden van oplossingen voor milieuproblemen zoals afval, geluidshinder of schade aan ecosystemen. Voorbeelden hiervan zijn onder meer afval- en waterbeheer, beheersing van luchtvervuiling, recyclage, het opwekken van hernieuwbare energie en het beschermen van de biodiversiteit.

photo: ©Roel Burgler / HH

photo: ©Sproetniek

GROENE JOBS CREËREN
IN NIEUWE EN TRADITIONELE SECTOREN

Uit de literatuur blijkt dat **investeren in een duurzame economie heel wat nieuwe jobs creëert – en behoudt – in zowel opkomende als traditionele sectoren.** Er zijn sterke argumenten om aan te nemen dat een groene transitie alles bij elkaar genomen een positieve impact zal hebben op de werkgelegenheid, aangezien duurzame economische activiteiten zoals energiebesparing of biologische landbouw arbeidsintensiever zijn dan de activiteiten die ze vervangen.[4]

Hoeveel mensen precies een groene baan hebben, is moeilijk te schatten omdat niet iedereen dezelfde definitie van 'groene jobs' hanteert. Bovendien ontbreekt het aan gestandaardiseerde gegevens – vooral buiten de ecologische sectoren – over groene jobs in heel Europa bij ondernemingen die vastbesloten zijn om hun milieuprestaties te verbeteren.

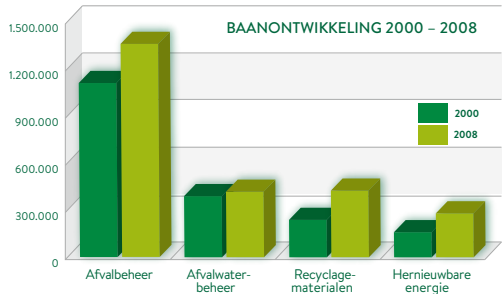

Cijfers voor de EU-27. Bron: ECORYS, 2012. The number of jobs dependent on the environment and improving resource efficiency

Sinds 2008 werden tal van jobs gecreëerd in de **sector van de hernieuwbare energie**. In 2009/2010 telde deze sector – die crisisbestendig is gebleken – zo'n 1 miljoen jobs. Zelfs in de periode 2010-2011 werd een stijging van het aantal jobs vastgesteld, waarmee het totaal op 1.186.000 kwam te liggen.[5] Als Europa ambitieuze klimaatmaatregelen goedkeurt, wordt het potentieel van de sector nog groter. De Europese Commissie berekende in 2011 dat nog eens **drie miljoen jobs kunnen worden gecreëerd tegen 2020**[6] **en dat een streefdoel van zes miljoen jobs tegen 2050 haalbaar is**, indien het doel vooropgesteld wordt om 100% van onze energie uit hernieuwbare bronnen te halen.[7]

[4] CE, GHK, IER, 2011. Studies on Sustainability Issues – Green Jobs; Trade and Labour; Slotrapport voor de Europese Commissie, DG Werkgelegenheid.
[5] EurObserv'ER, 2012. De staat van hernieuwbare energie in Europa, 12e rapport van EurObserv'ER.
[6] Europese Commissie, 2011. COM (2011) 31 definitief, Energie uit hernieuwbare bronnen – Voortgang naar de 2020-doelstelling.
[7] European Renewable Energy Council, 2010. RE-thinking 2050. A 100% Renewable Energy Vision for the European Union.

Een **efficiënter hulpbronnengebruik kan 1,4 tot 2,8 miljoen jobs** opleveren in Europa.[8] Daarnaast zijn zo'n **14,6 miljoen jobs rechtstreeks afhankelijk van de ecosystemen en de biodiversiteit**. Het gaat daarbij onder meer om werk in de bosbouw, de landbouw en de visserij.[9] Door een vergroening van deze sectoren zouden meer mensen aan de slag kunnen. Zo zou de biologische landbouw per hectare aan naar schatting 10-20% meer mensen werk bieden dan de traditionele landbouw.[10]

Het voorbeeld van de staalsector toont hoe de groene transitie ook helpt om jobs te behouden in traditionele sectoren die het minder goed doen. Voor windturbines is hoogwaardig staal vereist en de vraag hiernaar doet momenteel nieuwe marktniches voor de industrie ontstaan waardoor jobs kunnen worden behouden.

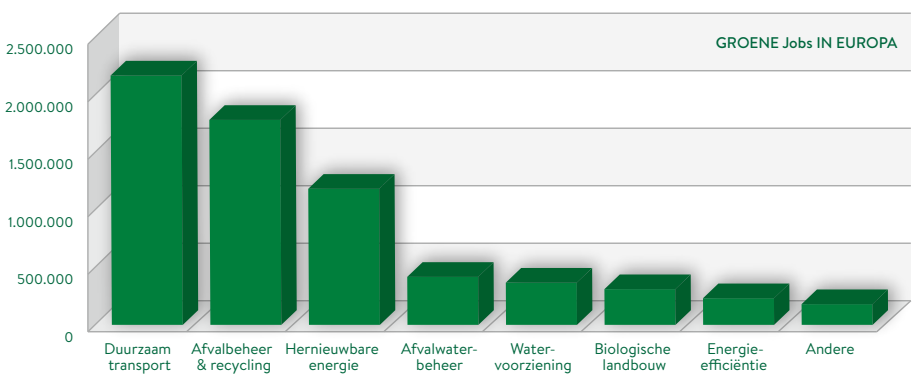

Cijfers voor de EU-27. Bronnen: Vervoer, inclusief openbaar vervoer (2008: 1.200.000): UITP, 2008. Public transport: The smart green solution! – Spoorwegen (2004: 900.000): Europese Commissie, 2008. Naar een geïntegreerde Europese spoorverkeersruimte – Afvalbeheer & recyclage, afvalwaterbeheer, watervoorziening, andere (biodiversiteit, lucht, bodem en grondwater, lawaai en trillingen) (2008): ECORYS, 2012, The number of Jobs dependent on the Environment and Resource Efficiency Improvements. – Hernieuwbare energie (2011): EurObserv'ER, 2012. De staat van hernieuwbare energie in Europa, 12e rapport van EurObservER – Biologische landbouw (2007): ECORYS, 2012 – Energie-efficiëntie in gebouwen (2009): ECORYS, 2012.

photo: ©monkeybusinessimages

[8] GWS, 2011. Macroeconomic modelling of sustainable development and the links between the economy and the environment, Rapport voor de Europese Commissie, DG Milieu, opgesteld door Cambridge Econometrics, het Institute of Economic Structures Research, het Sustainable Europe Research Institute en het Wuppertal Institute for Climate, Environment and Energy.

[9] FEMM, GHK, Ecologic Institute, IEEP, 2011. The Social Dimension of Biodiversity Policy.

[10] Sustainlabour, 2013. Green Jobs and related policy frameworks. An overview of the European Union.

photo: ©tinabelle

HET VOLLEDIGE POTENTIEEL AAN GROENE JOBS BENUTTEN

Het volledige potentieel aan groene jobs kan slechts worden benut indien de juridische en financiële randvoorwaarden op lange termijn duurzame investeringen garanderen en innovatie aanmoedigen.

De groenen zetten zich in het Europees Parlement actief in voor de goedkeuring van dit soort randvoorwaarden. In verband met ***energiebesparing*** *slaagden we erin om een meerderheid te vinden die de realisatie van ambitieuze, bindende doelstellingen tegen 2020*[11] *en 2030 steunt. De EU-regeringen hebben tot dusver geweigerd om deze doelstellingen te ratificeren maar de groenen zullen voor hun aanvaarding blijven vechten, zodat er op grote schaal jobs kunnen worden gecreëerd. Per slot van rekening zouden effectieve energie-efficiëntiemaatregelen* ***2 miljoen groene jobs*** *in Europa kunnen creëren of behouden.*[12] *Heel wat van deze jobs houden verband met de renovatie van gebouwen, terwijl de bouw uitgerekend één van de sectoren is die het zwaarst onder de economische crisis te lijden heeft. Bovendien zou het gaan om jobs die* ***in lokale kleine en middelgrote ondernemingen*** *worden gecreëerd en die* ***niet voor 'delokalisatie' in aanmerking komen****.*

De Groenen/EVA slaagden er ook in om strengere regels door te drukken voor ***de EU-uitgaven voor duurzame projecten die baancreatie stimuleren****. Zo verdedigden we met succes de verplichte investering door Europese regio's in energiebesparing en hernieuwbare energie. Vooral armere lidstaten zullen kunnen rekenen op meer EU-subsidies dan ooit tevoren voor klimaat- en milieubeschermingsmaatregelen. Eén recent rapport geeft aan dat er meer jobs worden gecreëerd wanneer de Europese regionale ontwikkelingsfondsen aan groene investeringen worden gespendeerd, dan wanneer hetzelfde bedrag wordt uitgegeven aan de activiteiten die in het verleden werden ondersteund.*[13] *Daarnaast zijn de groenen er ook in geslaagd om regels te laten vastleggen voor de* ***investering van EU-fondsen in biologische landbouw en duurzame visserij****.*

Daar komt nog bij dat de groenen hun slag wisten te behalen in de onderhandelingen over de nieuwe EU-regels voor ***openbare aanbestedingen****: voortaan zal verplicht rekening moeten worden gehouden met ecologische, sociale en fairtrade-criteria en kan er worden gewerkt met verplichte ecolabels.*

Al deze verwezenlijkingen van de groenen zouden een belangrijke stimulans kunnen vormen voor het scheppen van groene jobs.

Alleen met stabiele beleidsstrategieën ter ondersteuning van een groene transitie kunnen we groene jobs scheppen en garanderen dat deze jobs op lange termijn behouden blijven. In Spanje, een land dat in 2008 nog Europees leider op het vlak van hernieuwbare energie was, hebben de opeenvolgende centrale regeringen sinds 2009 drastisch het mes gezet in de programma's ter ondersteuning van deze sector. Vooral door deze besparingen is het aantal jobs in deze sector in het hele land met de helft gedaald.[14]

[11] Energie-efficiëntierichtlijn, rapport goedgekeurd door het Europees Parlement op 11 september 2012, Rapporteur: Claude Turmes, Europees parlementslid voor de groenen.

[12] Europese Commissie, 2011. SEC (2011) 779: Aan het energie-efficiëntie-plan gehechte effectbeoordeling.

[13] GHK, 2011: Evaluating the Potential of Green Jobs in the next Multi-annual Financial Framework.

[14] Gegevens van UNEF, Protermosolar en AEE, Spaanse sectorverenigingen voor hernieuwbare energie. Gebundeld door de krant Cinco Días.

photo: ©eliandric

CONCURRENTIEVOORDELEN VEILIGSTELLEN

De Europese Unie moet nu investeren in een duurzame economie als zij haar leiderspositie op het vlak van de ontwikkeling en de productie van ecologische goederen wil behouden. Europa was lange tijd wereldleider op het gebied van milieubescherming en duurzaamheid, en domineerde de wereldwijde concurrentie op de markt van de hernieuwbare energie. Andere economieën zijn inmiddels een inhaalslag aan het maken. Sinds 2011 zijn de Europese investeringen in hernieuwbare energie bijvoorbeeld gedaald, terwijl Chinese investeringen de laatste jaren zijn toegenomen.

INVESTERINGEN IN HERNIEUWBARE ENERGIE 2004-2012

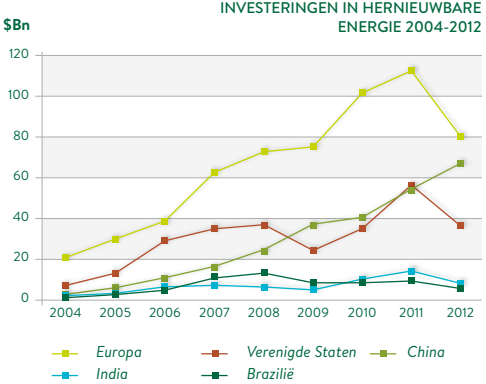

Bron: Frankfurt School-UNEP Centre/BNEF, 2013. Global Trends in Renewable Energy Investment 2013

Europa kan zijn globale leiderschap slechts behouden indien het nu – en op grote schaal – in een duurzame economie **investeert**, een ambitieuze milieuwetgeving goedkeurt en klimaat- en milieubescherming voorrang verleent in zijn begroting. Alleen dan kan een groot aantal van de wereldwijd verwachte groene jobs in Europa worden gecreëerd.

In die optiek hebben de groenen in het Europees Parlement de RISE-strategie voorgesteld (Renaissance of Industry for a Sustainable Europe) die als doel heeft om duurzaamheid te gebruiken als hefboom om Europa's wereldwijde competitiviteit te vergroten en een brede waaier van groene kwaliteitsjobs te scheppen.[15]

Verder verlenen ***de groenen actieve steun aan innovatieve ondernemingen die in efficiënte, duurzame producten investeren****. Zo zijn de meeste koel- en aircosystemen nog steeds afhankelijk van 'superbroeikasgassen' die buitengewoon ernstige schade toebrengen aan ons klimaat. Gelukkig zijn er milieuvriendelijke alternatieven beschikbaar en zijn er al meer dan 400 Europese fabrikanten en bedrijven die hiermee werken. Op initiatief van een groen parlementslid heeft het Europees Parlement nu besloten tot een uitfasering van deze schadelijke gassen.*[16] *Aangezien tot 90% van de systemen die met uiterst schadelijke gassen werken wordt geïmporteerd, komt het verbod de Europese fabrikanten van duurzame alternatieven ten goede en geeft het een stimulans aan de creatie van groene jobs.*

[15] Herindustrialisering van Europa ter bevordering van concurrentievermogen en duurzaamheid, Resolutie van het Europees Parlement, goedgekeurd op 15 januari 2014, Rapporteur: Reinhard Bütikofer, Europees parlementslid voor de groenen.

[16] EU-Verordening inzake bepaalde gefluoreerde broeikasgassen, Interinstitutioneel akkoord goedgekeurd door het Europees Parlement op 12.3.2014, Rapporteur: Bas Eickhout, Europees parlementslid voor de groenen.

photo: ©Mordolff

KOSTEN DRUKKEN, FATSOENLIJK WERK PROMOTEN

Sinds lang proberen Europese ondernemingen wereldwijd te concurreren door de arbeidskosten te drukken, d.w.z. door lonen en sociale zekerheidsbijdragen te verminderen. **De kosten van het materiaal en de energie die het productieproces vereist, liggen vaak echter vele malen hoger dan de arbeidskosten.** Besparen op het energie- en materiaalverbruik – in feite de essentie van een vergroening van de economie – kan dus concurrentievoordelen voor de toekomst opleveren.

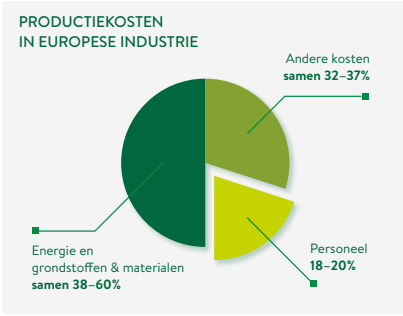

Bron: Greenovate! Europe, 2012. Guide to resource efficiency in manufacturing

Gemiddeld vertegenwoordigen de arbeidskosten slechts 18-20% van de totale productiekosten van Europese fabrikanten, terwijl grondstoffen en materiaal goed zijn voor 30-45% van de kosten en de energiefactuur 8-15% van de kosten uitmaakt.

Energiebesparing en een efficiënter hulpbronnengebruik helpen niet alleen om de productiekosten te beperken en fabrieksluitingen te voorkomen, maar garanderen de werknemers ook een passend loon. Vele vakbonden en ondernemingsraden hebben dit al erkend en zijn vastbesloten om een efficiente productie van energie en hulpbronnen te promoten met als doel de druk op de arbeidskosten te verlichten.

De groenen kregen de opdracht om namens het Europees Parlement een grondstoffenstrategie uit te werken die focust op de verwezenlijking van een nog grotere hulpbronnenefficiëntie en op het hergebruik van hulpbronnen met het doel jobs te scheppen, de competitiviteit te verhogen en het milieu te beschermen.[17]

[17] Een doeltreffende grondstoffenstrategie voor Europa, Resolutie van het Europees Parlement, goedgekeurd op 13 september 2011, Rapporteur: Reinhard Bütikofer, Europees parlementslid voor de groenen.

photo: ©FireAtDusk

EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE GROENE TRANSITIE

Voor ons als groenen is het van cruciaal belang dat groene jobs ook voor waardig werk zorgen met een passende sociale bescherming, toereikende inkomens, gezonde werkomstandigheden, respect voor de rechten van de werknemers en inspraak van individuen bij beslissingen die invloed hebben op hun levens.

Zorgen voor waardige werkomstandigheden in nieuwe sectoren zoals die van de hernieuwbare energie is geen eenvoudige opgave. Een studie van de EMF (Europese vakbond van metaalwerkers) over de windenergiesector in Duitsland, Frankrijk, Spanje, Nederland en Denemarken besluit dat concurrentiedruk, ontoereikende werknemersvertegenwoordiging, uitzendcontracten en het ontbreken van beroepsvaardigheden een nadelige impact hebben op de werkomstandigheden.[18] Er klinken echter ook andere stemmen. Uit onderzoek in Duitsland en Spanje is gebleken dat de jobs in de sector van de hernieuwbare energie van goede kwaliteit zijn,[19] terwijl in de sector van de afvalverwerking ongezonde werkomstandigheden en lage lonen een probleem vormen.

Verder vereist ecologische verandering ook flexibiliteit. Werknemers moeten er zeker van zijn dat zij door een effectieve werknemersvertegenwoordiging worden beschermd en dat hun sociale zekerheid door het systeem van de betreffende lidstaat wordt gewaarborgd.

De Groenen/EVA ontmoeten in het Europees Parlement regelmatig vakbonds- en werknemersvertegenwoordigers om met hen te bespreken hoe waardig werk in groene sectoren kan worden gewaarborgd en hoe een sociaal rechtvaardige transitie *tot stand kan worden gebracht. Belangrijk hierbij is dat werknemers als volwaardige partners worden beschouwd en niet op een onrechtvaardige manier worden benadeeld door de veranderingen. Bovendien vechten de groenen voor sterke sociale zekerheidssystemen in Europa, voornamelijk tijdens de groene transitie en voor werknemers die tussen twee jobs zitten.*

[18] European Metalworkers' Federation (EMF) en PCG: The European Wind Energy Sector: Green and Social? New Pathways for Workers Representation in the European Wind Sector.

[19] Internationale Arbeidsorganisatie, 2013: Sustainable development, decent work and green Jobs. International Labour Conference, 102nd Session.

photo: ©lisafx

RECHT OP OPLEIDING EN ONDERWIJS

De groenen in het Europees Parlement pleiten voor een breed onderwijs- en opleidingsinitiatief voor groene jobs op alle vaardigheidsniveaus. **De groene transitie moet iedereen kansen bieden: jong en oud, mannen en vrouwen, hoog- en laaggeschoolden, werklozen en werkenden.** Alle werknemers hebben recht op opleiding en levenslang leren.

Beroepsopleidingen en onderwijsprogramma's moeten ervoor zorgen dat een werknemer die bijvoorbeeld 30 jaar in de steenkoolmijnen heeft gewerkt, de nodige vaardigheden kan verwerven om naar een groene baan over te stappen. Dit is absoluut essentieel als we het baanpotentieel van de groene transitie volledig willen benutten. Werkgevers, werknemers en overheden zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het uitwerken van coherente onderwijs- en opleidingsstrategieën. Een eerste stap bestaat erin om nieuwe en toekomstige competentiebehoeften te identificeren en lacunes in de vaardigheden van de werknemers te ontdekken.

De groenen hebben er in het Europees Parlement voor gezorgd dat de werkgelegenheids- en opleidingsmaatregelen die met EU-geld worden gefinancierd, rekening moeten houden met de verschuiving naar een groene economie. ***We doen er ook alles aan om het fundamentele recht van werknemers op een opleiding te promoten en om de democratisering op de werkvloer verder door te voeren.*** *Per slot van rekening komen innovatie en creativiteit niet uitsluitend uit onderzoekscentra. Wanneer werknemers nieuwe ideeën voorstellen, kunnen ook zij op de werkvloer voor innovatie en creativiteit zorgen.*

GROENE JOBS VOOR VROUWEN

Het potentieel om groene jobs te scheppen is vooral zeer groot in sectoren als de bouw, bij de productie van zonne- of windenergiesystemen en het onderzoek naar energie- en grondstofbesparende technologieën. Het gaat allemaal om sectoren die in de lidstaten van de EU traditioneel meer mannen dan vrouwen tewerkstellen en waar de vooroordelen van werkgevers en collega's vaak zo diepgeworteld zijn dat vele vrouwen er nog steeds te maken hebben met discriminatie. Tegelijk zijn jonge vrouwen die kiezen voor een beroep dat verband houdt met wiskunde, computerwetenschappen, natuurwetenschappen of technologie, ook vandaag nog steeds een zeldzaamheid.

De Groenen/EVA tonen zich in het Europees Parlement fervente voorvechters van vrouwenparticipatie in de groene economie. *Zo werden bijvoorbeeld twee initiatieven voorgesteld door groene Europarlementariërs: een resolutie van het Europees Parlement over de genderaspecten van de economische en financiële crisis,*[20] *en een oproep voor het uitwerken van een EU-initiatief dat de gendergelijkheid in door mannen gedomineerde sectoren bevordert.*[21] *Dankzij de groenen moet voortaan ook verplicht rekening worden gehouden met het aspect gendergelijkheid wanneer EU-geld wordt uitgegeven aan regionale ontwikkeling en sociale projecten, omdat studies die we over dit onderwerp lieten uitvoeren, hebben uitgewezen dat gendergelijkheid nog steeds verre van gerealiseerd is.*

[20] De gevolgen van de economische crisis voor de gendergelijkheid en de rechten van de vrouw, Resolutie van het Europees Parlement, goedgekeurd op 17 juni 2010, Rapporteur: Raül Romeva, Europees parlementslid voor de groenen.

[21] Ontwikkeling van het werkgelegenheidspotentieel van een nieuwe duurzame economie, Resolutie van het Europees Parlement, goedgekeurd op 7 september 2010, Rapporteur: Elisabeth Schroedter, Europees parlementslid voor de groenen.

photo: ©Bart Muhl / HH

SUCCESVERHALEN: GROENE JOBS SCHEPPEN IN EUROPA

GROENE JOBS ZIJN GEEN UTOPIE. OP HEEL WAT PLAATSEN IN EUROPA WERDEN VORDERINGEN GEMAAKT IN DE RICHTING VAN MEER DUURZAAMHEID, WAARBIJ NIEUWE JOBS WERDEN GECREËERD.

HET GRIEKSE DORP ANAVRA: DUURZAME LOKALE ONTWIKKELING VOOR JOBS EN WELVAART

ACTIVITEITEN:
Duurzame lokale ontwikkeling om volledige werkgelegenheid en welvaart te creëren

WAAR WORDEN JOBS GECREËERD?
Biologische landbouw en veeteelt, lokale productie van hernieuwbare energie, ecotoerisme

WIE?
De lokale gemeenschap en overheden, boeren, lokale ondernemingen, het plaatselijk technisch instituut

RESULTATEN:
Volledige werkgelegenheid, bevolkingstoename, 60.000 euro aan bijkomende inkomsten voor het dorp op jaarbasis, nieuwe overheidsinfrastructuur, betere levenskwaliteit

Website:
www.anavra-zo.gr/en

photo: ©Stamatis Lagkanis

Het afgelegen bergdorp Anavra in het zuidoosten van Griekenland heeft het baanpotentieel van een groene transitie op een bijzonder succesvolle manier verzilverd. Tussen 2000 en 2010 zag de gemeente haar **werkloosheidscijfers dalen tot nul, terwijl de bevolking bijna verdubbelde** (van 300 naar 550 inwoners) **en de levenskwaliteit van de dorpsbewoners verbeterde**. De groene transitie van Anavra trok wereldwijd de aandacht en zorgde ervoor dat dit **voorheen arme, geïsoleerde dorp uitgroeide tot een model voor duurzame lokale ontwikkeling.** De ommekeer in het dorp begon halfweg de jaren '90 toen zich in een aantal sectoren belangrijke kansen aandienden.

De traditionele veeboeren kozen voor **geïntegreerde, biologische landbouwmethoden** en zetten drie boerderijen op met in totaal 25.000 dieren waaronder schapen, geiten, koeien en varkens die allemaal vrij in de bergen grazen. De dorpsbewoners openden ook een gemeentelijk slachthuis dat over een gecertificeerde biologische afdeling beschikt en aan de relevante internationale kwaliteitsnormen beantwoordt.

Om op het vlak van energie zelfvoorzienend te worden **bouwde Anavra tegelijk een windmolenpark** met 20 turbines die in totaal tot 17,5 megawatt kunnen opwekken, voldoende om 12.500-13.000 gezinnen van stroom te voorzien. Op dit ogenblik zijn twee bijkomende windmolenparken met 23 turbines in aanbouw, samen goed voor nog eens 20 megawatt. Deze projecten zullen **naar verwachting 20 permanente en 100 tijdelijke jobs opleveren**. Alle overtollige elektriciteit wordt verkocht en het **eerste windmolenpark alleen al bezorgt de gemeente jaarlijks 60.000 euro aan bijkomende inkomsten**. In 2010 bundelde de gemeentelijke overheid de krachten met een plaatselijk technisch instituut. Samen »

werken ze aan plannen voor de bouw van een kleine waterkrachtcentrale en een afstandsverwarmingsinstallatie op biomassa.

Tot slot ontwikkelde het dorp het Goura Environmental and Cultural Park: een natuurpark van bijna 100 hectare dat het **ecotoerisme** een duwtje in de rug geeft en tussen 2000 en 2012 al meer dan 8.500 bezoekers trok.

Anavra's plan voor duurzame ontwikkeling heeft niet alleen voor nieuwe jobs en hogere privé-inkomens gezorgd. Het heeft de lokale gemeenschap ook in staat gesteld om een openbare infrastructuur uit te bouwen en zo de levenskwaliteit van de inwoners te verbeteren. Zo legden de dorpsbewoners bijvoorbeeld pleinen aan, ze installeerden waterpompen, bouwden een medisch centrum, onderwijs- en sportfaciliteiten, een rustoord en opvangvoorzieningen voor daklozen. De **werkloosheids- en criminaliteitscijfers van Anavra zijn tot nul herleid en jongeren trekken niet langer weg uit het dorp**.

De erg positieve sociaaleconomische toestand van Anavra wekt des te meer verbazing wanneer we zien hoe erg Griekenland onder de economische crisis te lijden heeft. In 2012 bedroeg het Griekse bbp per hoofd van de bevolking slechts 75% van het gemiddelde voor de hele EU, en in 2013 liep de werkloosheid op tot 27,8%, wat 160% boven het EU-gemiddelde is.

Het succes van Anavra is in grote mate toe te schrijven aan sterk individueel leiderschap en de ondersteuning met EU-fondsen.

Volgens officiële schattingen **zou de Griekse economie, indien zij erin slaagt om de weg van de duurzaamheid in te slaan, 210.000 groene jobs kunnen creëren, waarvan 27.000 permanente jobs**.

photo: ©Stamatis Lagkanis

BREMERHAVEN (DUITSLAND): JOBS VOOR WERKNEMERS UIT NOODLIJDENDE SECTOREN

ACTIVITEITEN:
Nieuwe jobs scheppen voor werknemers uit noodlijdende sectoren

WAAR WORDEN JOBS GECREËERD?
Windenergie-, bouw-, machinebouw- en staalsector; lokale kleine en middelgrote ondernemingen

WIE?
Lokale en regionale overheden, onderzoekers, werknemers en lokale bedrijven

RESULTATEN:
in Bremerhaven 1.000 jobs in de windenergiesector, in de deelstaat Bremen 4.050 jobs in de sector van de hernieuwbare energie

Website:
http://offshore-windport.de/en/home.html

photo: ©Oliver Hoffmann

Onder impuls van de groenen werd de transitie naar een groene economie een prioriteit voor de federale regering tijdens de legislatuur van 1998 tot 2005. De toenmalige coalitie van sociaaldemocraten en groenen lanceerde de Duitse energierevolutie. Volgens officiële cijfers werkten tegen 2008 maar liefst 1,93 miljoen mensen in Duitsland in de sector van de milieubescherming, wat 37% meer is dan 10 jaar ervoor.

Bremerhaven, een kuststad met zo'n 120.000 inwoners in de deelstaat Bremen, **greep de vergroeningstrend aan om zijn economie – die van oudsher op de scheepsbouw gefocust was – te herstructureren**. Tegen het einde van de jaren '80 teisterde een zware economische crisis de stad als gevolg van de scherpe daling van de vraag en de almaar zwaardere concurrentie van in het buitenland gevestigde bedrijven. Dit leidde tot groot jobsverlies (alleen al de sluiting van de scheepswerven kostte 3.500 jobs) en een fikse daling van het inwonersaantal met bijna 30%, terwijl de werkloosheid opliep tot 21% in 1997. »

In 2001 ondernam de gemeenteraad van Bremerhaven een poging om het tij te keren. De stad besloot om voort te bouwen op haar voornaamste troeven – geschoolde werkkrachten en uitgebreide technologische knowhow op uiteenlopende domeinen in de maritieme sector en inzake de bouw van havenvoorzieningen – en tegelijk windenergie te gaan promoten door meer in het bijzonder te focussen op offshore-windmolenparken.

Er werden verscheidene maatregelen genomen: investeringen in infrastructuur, onderzoek naar de windenergiesector en een uitbreiding van het aanbod van passende beroepsopleidingen. In 2002 werd het Windenergieagentschap (WAB) opgericht, een netwerk van 300 bedrijven en instellingen die met windenergie bezig zijn (productie, installatie en onderzoek). Het agentschap fungeert als nationale 'hub' voor de sector van de offshore-windenergie.

De inspanningen hebben inmiddels vruchten afgeworpen. **Vandaag de dag werken in Bremerhaven 1.000 mensen in de windenergiesector** (het totale aantal voor heel Duitsland bedroeg in 2012 117.900). Inmiddels **biedt de sector van de hernieuwbare energie in de deelstaat Bremen werk aan niet minder dan 4.050 mensen. Lokale kleine en middelgrote bouwondernemingen, bedrijven uit de machinebouw- en de staalsector en ook andere bedrijven die onderdelen voor windturbines bouwen, konden hiervan de vruchten plukken.** De geleverde inspanningen moeten worden volgehouden om de hoge werkloosheidscijfers verder te doen dalen (in augustus 2013 nog steeds 11,1%), maar de succesvolle ontwikkeling van de windenergiesector heeft ongetwijfeld bijgedragen tot een vermindering van de problemen in de regio.

De Duitse groenen (Bündnis 90/Die Grünen), die sinds 2007 in de Bremense deelstaatregering zitten, **speelden een sleutelrol in dit hele verhaal. Zij oefenden de nodige druk uit voor de ontwikkeling van de sector van de hernieuwbare energie in de regio.**

photo: ©monkeybusinessimages

BRUSSEL EN WALLONIË (BELGIË): LEEFBARE ECONOMIEËN EN LOKALE JOBS CREËREN

ACTIVITEITEN:

De groene transitie van regionale economieën promoten, stabiele lokale jobs scheppen en de leefbaarheid van economische sectoren op lange termijn behouden

WAAR WORDEN JOBS GECREËERD?

Kleine en middelgrote ondernemingen in de bouwsector, bedrijven en diensten in de landbouw- en voedingsmiddelensector

WIE?

Lokale en regionale overheden, ondernemersorganisaties, maatschappelijke belangenorganisaties, vakbonden, onderwijs- en dienstverleners

RESULTATEN:

Een uitgebreide reeks maatregelen werd genomen om tegemoet te komen aan de noodzaak van energiebesparing in gebouwen: opleidingsprogramma's, uitwisseling van goede praktijken, subsidies voor particulieren en kleine en middelgrote ondernemingen, onderzoeksprogramma's, technische ondersteuning

Website:
http://www.aee-rbc.be/
http://nollet.wallonie.be/la-premiere-alliance-emploi-environnement-est-scellee-0

Sinds 2009 hebben de **groene ministers** in twee van de drie Belgische gewestregeringen (het Brussels en het Waals Gewest) **geijverd voor de ontwikkeling van zogenaamde 'Allianties Werkgelegenheid-Milieu' die voor groene jobs moeten zorgen.** In Wallonië kregen deze Allianties een totaal budget van 879.000.000 euro toegewezen in het kader van het *Marshall Plan 2.Green*, een kaderprogramma dat de Waalse regering goedkeurde om duurzame ontwikkeling binnen alle beleidsmaatregelen te integreren en de Waalse economie weer aan te zwengelen.

Het idee achter de Allianties is dat de **beleidsmaatregelen die de groene transitie van economische sectoren moeten begeleiden, nieuwe jobs kunnen creëren en de leefbaarheid van deze sectoren op lange termijn kunnen verzekeren.** Er gaat bijzondere aandacht naar de **energie-efficiëntie van gebouwen**. Bijna 50% van de gebouwen in Wallonië werd vóór 1945 gebouwd, is erg slecht geïsoleerd en zorgt dus voor een zeer hoog energieverbruik. **Alle jobs** die als gevolg van de begeleidende maatregelen worden gecreëerd, **zijn noodzakelijkerwijs lokaal en kunnen dus niet verloren gaan door 'delokalisatie'.**

Het initiatief kwam tot stand in nauwe samenwerking met alle belanghebbenden uit de bouwsector en moet ervoor zorgen dat die tot een duurzame sector wordt omgevormd. De partners promoten energiebesparende en milieuvriendelijke verbeteringen aan bestaande gebouwen, »

definiëren doelstellingen voor hernieuwbare energiebronnen, identificeren nieuwe vaardigheden en starten een renovatieplan voor bestaande sociale woningen.

Op die manier wordt de vraag naar renovatie en ecologisch bouwen gestimuleerd. Concrete maatregelen zijn onder meer **opleidingsprogramma's, het uitwisselen van goede praktijken, het financieren van projecten voor zowel particulieren als kleine en middelgrote ondernemingen, onderzoeksprogramma's en het verlenen van technische ondersteuning.** Tot dusver hebben 2.000 gezinnen en 5.500 overheidsgebouwen van het initiatief gebruikgemaakt, en dat terwijl het in Brussel pas in 2011 en in Wallonië pas in 2012 werd opgestart. De eerste cijfers over het aantal gecreëerde jobs worden weldra verwacht.

De Allianties zijn in Brussel en Wallonië **ook actief op andere domeinen zoals water, afval en voeding.** Eén van de initiatieven die door de groene ministers in de Brusselse gewestregering werden geïmplementeerd, is het promoten van **duurzame school- en bedrijfsrestaurants.** Al 95 restaurants van deelnemende scholen, privébedrijven en overheidsadministraties serveren dagelijks in totaal 80.000 maaltijden. De overheidssteun omvat een helpdesk voor de restaurantmanagers, verscheidene zelfbeoordelingstools rond duurzaamheid, opleidingsactiviteiten, duurzaamheidsaudits en subsidies.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de vraag naar duurzame voeding bij de consumenten de voorbije jaren blijven stijgen. Tussen 2009 en 2010 steeg de vraag naar biologische voeding bijvoorbeeld met 20%. In Brussel heeft deze sector, die momenteel 2.500 mensen tewerkstelt, het ***potentieel om – alleen al in de stedelijke landbouw – nog eens 3.633 bijkomende jobs te creëren*** *op domeinen zoals* ***voedselteelt, voedseldistributie, afvalbeheer, informatie en communicatie, adviesverlening en consulting****.*

photo: ©Reporters/J.Thys

BURGENLAND (OOSTENRIJK): LOKALE GROENE ENERGIE EN NIEUWE JOBS

ACTIVITEITEN:

Lokale werkgelegenheid en groei stimuleren, afhankelijkheid van fossiele brandstof verminderen

WAAR WORDEN JOBS GECREËERD?

Lokale productie van hernieuwbare energie, duurzame land- en bosbouw, onderzoek en ontwikkeling in verband hiermee

WIE?

Sterke betrokkenheid van burgers, onderzoekers, lokale kleine en middelgrote ondernemingen en boeren

RESULTATEN:

5.560 nieuwe jobs in de hele deelstaat, 1.000 nieuwe jobs in Güssing en 50 bedrijven die de weg naar de stad vonden, Burgenland is de eerste energieonafhankelijke regio in Europa voor wat elektriciteit betreft

Website:
www.guessing.co.at

photo: ©arturbo

In 1997 stelde de Oostenrijkse deelstaat Burgenland zich tot doel om **tegen 2050 energieonafhankelijk te worden door zelf elektriciteit op te wekken met lokaal beschikbare hernieuwbare hulpbronnen**.

Op die manier wilde Burgenland **de lokale werkgelegenheid een boost geven, de economische ontwikkeling stimuleren** en tegelijk de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verminderen en de energie-uitgaven van de regio beperken. In 2013 werd Burgenland de eerste Europese regio die zelf in zijn elektriciteitsbehoeften voorziet met hernieuwbare lokale energiebronnen waaronder wind, zonne-energie en biomassa. Deze strategie **zorgde voor 5.560 nieuwe jobs in deze deelstaat die 284.000 inwoners telt**. Bovendien steeg het bbp per capita in Burgenland hierdoor van 71% (1995) naar 81% (2008) van het gemiddelde in de EU-15.

In heel Burgenland werden 250 projecten rond hernieuwbare energie opgestart. De **stad Güssing** besloot om te focussen »

op de productie van biomassa met lokale hulpbronnen uit de bos- en landbouw, en bouwde een aantal stadsverwarmingsinstallaties en een biomassacentrale. De implementatie van deze projecten trok heel wat biomassa-experts aan die in Burgenland het Europees Centrum voor Hernieuwbare Energie oprichtten, evenals het zogenaamde *Technikum*, een gespecialiseerd onderzoekscentrum voor bio-energie. Deze onderzoekspool stelde Güssing in staat om alle bestaande technologieën te ontwikkelen waarmee biomassa in energie kan worden omgezet.

Het resultaat van dit alles is dat **meer dan 1.000 nieuwe jobs werden gecreëerd in Güssing** (stad met 26.507 inwoners) en dat de voorbije 20 jaar **meer dan 50 nieuwe bedrijven in de stad werden opgericht of naar de stad verhuisden**. Hierdoor groeide Güssing uit tot een soort model voor andere regio's die actieve klimaatbeschermingsmaatregelen willen nemen.

Er was heel wat tijd nodig en er werden heel wat inspanningen en middelen geïnvesteerd in communicatie- en sensibiliseringscampagnes om **de burgers te informeren over hoe ze konden bijdragen tot** de energieonafhankelijkheid van Burgenland en **over hoe ze baat zouden hebben** bij de duurzame, milieuvriendelijke aanpak van Burgenland.

De blijvende toegang tot financiering is van cruciaal belang indien Burgenland zijn groene transitie wil voortzetten. **De Oostenrijkse groenen hebben actief gelobbyd voor meer middelen en een nog efficiënter gebruik van de overheidsinvesteringen** zodat de regio zijn innovatieve, succesrijke groene agenda verder kan uitvoeren.

photo: ©Andrey Popov

LE MANS, REGIO PAYS DE LA LOIRE (FRANKRIJK): JOBS VOOR WERKNEMERS UIT NOODLIJDENDE SECTOREN

ACTIVITEITEN:
Nieuwe jobs creëren voor werknemers uit noodlijdende sectoren en opleidingen verschaffen

WAAR WORDEN JOBS GECREËERD?
Windenergie- en bouwsector, lokale bedrijven, kleine en middelgrote ondernemingen

WIE?
Jongeren en werklozen, werknemers uit de automobiel-, luchtvaart- en elektronicasector

RESULTATEN:
90% van de opgeleide werknemers vond een baan, 6.240 mensen werken nu in de regionale windenergiesector, impact van de recessie is afgezwakt

Website:
www.paysdelaloire.fr/no_cache/region-actu/actu-detaillee/n/un-guide-pour-se-former-aux-metiers-verts/

photo: ©Jacek_Sopotnicki

Een opleidingsprogramma in Le Mans, een stad in de regio Pays de la Loire in het noordwesten van Frankrijk, **helpt werkloze jongeren en werknemers uit noodlijdende sectoren – voornamelijk de automobielsector en zijn toevoerketen – om zich om te scholen voor de nieuwe jobs in de windenergiesector**. Maar liefst 95% van de vaardigheden uit de autoproductie- en onderhoudssector kan worden overgeheveld naar de windenergiesector en niet minder dan 90% van de 150 werknemers die sinds 2009 een opleiding kregen, heeft een nieuwe baan gevonden in de windenergiesector, terwijl nog eens 5% de opleiding voortzet. Le Mans is de enige plaats in Frankrijk waar werknemers een opleiding aangeboden krijgen voor de offshore-windmolenparken.

Het **opleidingsprogramma** maakt deel uit van een bredere regionale strategie waarvoor de *Conseil Régional* van de regio Pays de la Loire opteerde met het doel een nieuwe lokaal verankerde windenergiesector uit te bouwen en op die »

manier jobs en zakelijke mogelijkheden te creëren. In de onshore-sector wil de *Conseil Régional* de opwekkingscapaciteit van de windturbines tegen 2020 tot 1.750 megawatt optrekken (nu: 480 megawatt). Tegelijk worden grote inspanningen geleverd om de offshore-windenergiesector uit te bouwen door het stimuleren van **de expertise op het vlak van engineering, onderzoek, opleiding, fabricage/assemblage van windturbinecomponenten, logistiek, installatie en onderhoud**. De regio is vastbesloten om optimaal gebruik te maken van zijn pool van geschoolde werknemers en om voort te bouwen op hun uitgebreide ervaring in de automobiel-, luchtvaart- en elektronicasector evenals in de regionale scheepvaartsector.

Als gevolg van dit beleid zijn in de windenergiesector van de regio Pays de la Loire nu **6.240 werknemers aan de slag terwijl ook 170 lokale bedrijven actief zijn, waaronder kleine en middelgrote ondernemingen** (bijvoorbeeld in de bouw). De opwekkingscapaciteit voor windenergie is sinds 2009 met 166% gestegen in de regio. In 2013 stond Pays de la Loire op de zesde plaats in de top-10 van Franse regio's met de grootste geïnstalleerde windcapaciteit. Deze activiteit in de windenergiesector verminderde **ook de economische impact van de recessie in de regio**. Het werkloosheidscijfer is er nog steeds één van de laagste van Frankrijk (9,1% in 2013).

De Franse groenen, *Europe Ecologie–Les Verts* (EELV), waren de drijvende kracht achter de huidige groene transformatie in de regio Pays de la Loire. Onder hun voorzitterschap zorgde het Comité voor Werkgelegenheid en Opleiding van de *Conseil Régional* bijvoorbeeld voor de uitbouw van belangrijke beroepsopleidingen voor de groene sectoren.

photo: ©lisafx

DEELSTAAT NAVARRA (SPANJE): WERK MAKEN VAN JOBS EN EEN VEERKRACHTIGE ECONOMIE

ACTIVITEITEN:

Een hernieuwbare energiesector in de regio opzetten om de afhankelijkheid van ingevoerde fossiele brandstof te beperken, een veerkrachtige economie opbouwen en stabiele lokale jobs scheppen

WAAR WORDEN JOBS GECREËERD?

In de sector van de hernieuwbare energie, en in kleine en middelgrote bedrijven die op dit vlak actief zijn

WIE?

Vakbonden, maatschappelijk middenveld, onderzoekers, lokale overheden, lokale ondernemingen, werknemers, jongeren en werklozen

RESULTATEN:

3.800 nieuwe jobs, 81% van de verbruikte elektriciteit afkomstig van hernieuwbare energiebronnen, de regionale economie biedt meer weerstand tegen de crisis dan wat gemiddeld het geval is in Spanje

Website:
www.cenifer.com/

photo: ©inakiantonana

Halfweg de jaren ‘80 werd 86% van de energie in Navarra niet lokaal geproduceerd. Vandaag speelt deze deelstaat, die vroeger sterk afhankelijk was van ingevoerde fossiele brandstof onder zeer schommelende prijzen, **een vooraanstaande rol als producent van hernieuwbare energie**.

Toen in 1994 het eerste Plan voor Hernieuwbare Energie werd goedgekeurd, werd de deelstaat Navarra gekenmerkt door hoge inkomens en een lage werkloosheidsgraad. De economie was er echter sterk afhankelijk van een handvol industriele sectoren en meer in het bijzonder van de auto-industrie die net in die periode haar productie dreigde over te brengen naar andere vestigingen buiten Spanje.

De deelstaatregering was vastbesloten om **minder afhankelijk te worden van de dure ingevoerde fossiele brandstof en wilde een meer gevarieerde, veerkrachtige economie opbouwen en stabiele lokale jobs scheppen**. Zij ging daarom om de tafel met vakbonden, organisaties van het maatschappelijk middenveld, lokale overheden en sectorverenigingen om een strategie uit te werken die de regio in staat zou stellen om van fossiele brandstoffen »

over te schakelen op hernieuwbare energiebronnen.

Om het **tekort aan geschoolde werkkrachten aan te pakken** werd voor zowel jongeren en werklozen als voor werknemers die al in de nieuwe sector aan de slag waren, een Opleidingscentrum voor Hernieuwbare Energie geopend. Tegelijk werd een nationaal centrum voor **toegepast onderzoek naar biomassa-, wind- en zonne-energie** opgericht. Vandaag is dit een internationaal gerespecteerde instelling die 200 onderzoekers telt, op de vijf continenten projecten implementeert en gebruikmaakt van de allernieuwste en meest geavanceerde technologieën.

Er moet weliswaar nog heel veel gebeuren vóór het gebruik van fossiele brandstoffen volledig kan worden uitgefaseerd, maar toch zijn de geboekte resultaten zonder meer indrukwekkend.

Zo telt de sector van de hernieuwbare energie in Navarra momenteel **meer dan 100 bedrijven**, waaronder fabrieken die onderdelen voor windturbines en zonnepanelen bouwen, operatoren die operationele en onderhoudsdiensten voor hernieuwbare energiesystemen leveren, en onderzoeks- en ontwikkelingscentra. Samen genereren deze bedrijven jaarlijks 3,5 miljard euro aan inkomsten, terwijl ze **3.800 mensen** rechtstreeks tewerkstellen (2,6 keer het totale aantal in 2002) en goed zijn voor 5% van het bbp van de deelstaat Navarra (meer dan tweemaal zoveel als het gemiddelde percentage van de sector in heel Spanje, vergeleken met het nationale bbp (2,4%)).

Bedrijven in Navarra **bouwen 17% van alle windturbines die in de hele wereld worden verkocht. 81% van de elektriciteit die in de deelstaat wordt verbruikt, is inmiddels afkomstig van hernieuwbare energiebronnen** (in vergelijking met 42,4% voor heel Spanje en 20,6% voor Europa volgens cijfers uit 2011). **Navarra heeft zich ook ongewoon veerkrachtig getoond onder de impact van de economische crisis**: sinds 2008 is het bbp van Navarra 5,1% minder sterk gedaald dan het nationale bbp in dezelfde periode.

Sinds 2009 hebben de centrale regeringen in Madrid hun steun aan de programma's voor hernieuwbare energie drastisch teruggeschroefd en voornamelijk als gevolg van deze besparingsmaatregelen is het aantal jobs in de sector sindsdien in heel Spanje gehalveerd. In juli 2013 keurde de Spaanse regering bijvoorbeeld een energiehervorming goed die fossiele brandstoffen centraal stelt en de oligopolistische macht van de vijf grootste energiebedrijven van Spanje handhaaft. Tot dusver is de energiesector in Navarra in staat gebleken om tegen de trend in te gaan.

photo: ©Ries van Wendel de Joode / HH

LONDEN (VERENIGD KONINKRIJK): LOKALE GEMEENSCHAPPEN VOOR GROENE VAARDIGHEDEN EN JOBS

ACTIVITEITEN:

Lokale gemeenschappen nemen het initiatief om groenere en meer betrokken buurten te creëren, werkzoekenden groene vaardigheden bij te brengen en groene jobs te scheppen

WAAR WORDEN JOBS GECREËERD?

Opvangen van regenwater, isoleren van gebouwen, adviesverlening inzake toegang tot financieringssteun, installatie van zonne-energiesystemen, gemeenschapstuinieren, kapperszaken, recyclage, afvalbeheer

WIE?

Lokale gemeenschappen, werkgevers, werkzoekenden, vakbonden, opleidingsverstrekkers, lokale overheden

RESULTATEN:

Meer dan 500 opleidingsmogelijkheden werden gecreëerd, een honderdtal werklozen werd opgeleid en kreeg een baan aangeboden, met grote werkgevers werden overeenkomsten gesloten in verband met stages en aanwervingen

Website:
www.unionlearn.org.uk/our-work-and-projects/skills-investment/skills-green-economy/green-skills-partnership

De groene sector wordt in het Verenigd Koninkrijk steeds meer beschouwd als een belangrijke bron van groei voor het land. In 2011/12 stelde de sector bijna een half miljoen voltijdse werknemers rechtstreeks tewerk. Naar verwachting zou de sector tegen 2020 bijna een half miljoen nieuwe jobs scheppen.

In 2011 startten werkgevers, vakbonden, opleidingsverstrekkers, lokale overheden en gemeenschapsvertegenwoordigers het London *Green Skills Partnership* om het potentieel aan groene jobs te exploiteren. Het **partnerschap is een bottom-up-initiatief** met drie belangrijke doelstellingen: lokale netwerken voor samenwerking creëren, lokale mensen (inclusief werklozen) opleidingen, vaardigheden en werkervaring verschaffen, en buurten omvormen tot groenere, veiligere, schonere en meer betrokken gemeenschappen.

Werkzoekenden krijgen een opleiding gericht op het aanleren van een aantal basisvaardigheden en specifieke milieuvaardigheden die voor de transitie naar »

groene jobs vereist zijn. Deze zijn gericht op uiteenlopende domeinen als woningrenovatie, kapperstechnieken en afvalbeheer. De opgeleide mensen treden ook op als 'groene ambassadeurs' in hun eigen buurt en werkomgeving waar ze hun groene vaardigheden delen met collega's en buren. Dit stimuleert verdere verandering.

Er **worden groene jobs gecreëerd** in verband met het opvangen van regenwater, het isoleren van gebouwen, adviesverlening in verband met de toegang tot leningen, het installeren van zonne-energiesystemen, gemeenschapstuinieren (gras maaien, bosbeheer, composteren), het gebruik van milieuvriendelijke producten in kapperszaken, recyclage, afvalbeheer en adviesverlening inzake afvalbeperking.

Sinds het in Oost- en Zuid-Londen van start ging, is het partnerschap flink geëvolueerd. Het heeft zich inmiddels ook over de hele stad verspreid en is nu zelfs tot andere delen van het Verenigd Koninkrijk doorgedrongen. **Onder meer de volgende resultaten werden al behaald**:

- Via alle initiatieven werden meer dan **500 opleidingsmogelijkheden gecreëerd**;
- 100 werklozen kregen **opleidingen en werkervaring aangeboden** in diverse sectoren (tuinbouw, afvalbeheer, renovatie);
- Er werd een **werknemerscoöperatie** opgericht – *The Lewisham New Leaf Collective* – die echt pionierswerk verricht: de opwekking van hernieuwbare energie integreren binnen duurzame renovatiepraktijken voor sociale woningen;
- Er werden **akkoorden gesloten met enkele van de grootste Britse bouwondernemingen en dienstverleners in verband met werkstages, gewaarborgde sollicitatiegesprekken, stageplaatsen en arbeidskansen** voor werknemers en werklozen in Zuid-Londen op domeinen die verband houden met energiebesparing en duurzaamheid.

photo: ©Jani Bryson

TSJECHIË: NIEUWE JOBS EN ENERGIE-BESPARING

ACTIVITEITEN:
Stabiele lokale jobs creëren en energiebesparing voor de gezinnen

WAAR WORDEN JOBS GECREËERD?
Kleine en middelgrote bedrijven in de bouw

WIE IS HIERBIJ BETROKKEN?
Individuele gezinnen die baat hebben bij subsidies en energiebesparing

RESULTATEN:
Zo'n 16.000 jobs werden gecreëerd of behouden, plus het potentieel om 70.000 langetermijnjobs te creëren tegen 2020, daling van de energiefactuur van de gezinnen met 1,5 miljard euro per jaar, lagere CO2-uitstoot

Website:
www.zelenausporam.cz/sekce/582/about-the-green-savings-programme/

photo: ©ETiENJones

In 2009 lanceerde **een groene minister het nationale Groene Besparingsplan** (2009-2012) dat particulieren ertoe aanzette om energie te besparen in hun woning. Deelnemende gezinnen konden aanspraak maken op een rechtstreekse subsidie die 30 tot 75% van de gedane investering kon dekken.

Het plan voorzag subsidies voor betere isolatie (bijvoorbeeld vervanging van oude deuren en ramen), de vervanging van milieuonvriendelijke verwarmingsketels, de aankoop en installatie van zonne-energiesystemen, en de bouw van nieuwe energiezuinige woningen. De subsidies werden gefinancierd met de inkomsten die de overheid haalde uit de verkoop van CO2-emissierechten via het Europese ETS-systeem (emissiehandelssysteem) dat het Kyotoprotocol in Europa implementeert. Op die »

manier moest het plan niet met bijkomende belastingen worden gefinancierd en legde het ook geen extra druk op de begroting.

Tussen 2009 en 2012 ontvingen **meer dan 250.000 gezinnen in heel Tsjechië via dit plan subsidies** voor een totaal bedrag van zo'n 967 miljoen euro. De daling van de CO2-uitstoot die het plan opleverde, werd eind 2012 op 864.000 ton per jaar geraamd, wat overeenkomt met de totale uitstoot van een Tsjechische stad met 69.000 inwoners.

Er werden zo'n 16.000 jobs gecreëerd of behouden, voornamelijk in kleine en middelgrote ondernemingen die actief zijn in de bouw. In het algemeen zullen de overheidssubsidies die in het kader van het plan werden toegekend, **de gezinnen jaarlijks tot 1,5 miljard euro besparen**, alleen al aan verwarmingskosten.

De voortzetting van het plan (van 2013 tot 2020) zou naar schatting **maar liefst 70.000 jobs creëren of behouden**.

photo: ©Heatherfaye

COLOFON

Deze publicatie is het werk van de *Green New Deal* Werkgroep van de Groenen/EVA in het Europees Parlement. Het eerste deel is gebaseerd op eerder werk van Elisabeth Schroedter, Europees parlementslid voor de groenen, en meer in het bijzonder op de brochure '*Green Jobs. The opportunity for the European labour market*' die in 2011 verscheen en de resolutie van het Europees Parlement 'Ontwikkeling van het werkgelegenheidspotentieel van een nieuwe duurzame economie', die op 7 september 2010 werd goedgekeurd (rapporteur: Elisabeth Schroedter).

Onderzoek: Ana Belen Sanchez en Daniza Hanz, Sustainlabour, **www.sustainlabour.org**
Ontwerp: Wickedfruit, **www.wickedfruit.com**

Deze publicatie was mogelijk dankzij de medewerking van onze partners en collega's van nationale groene partijen, de vertegenwoordigers en leden van de uiteenlopende initiatieven voor groene jobcreatie op nationaal, regionaal en lokaal niveau die in deze brochure aan bod kwamen, de kabinetten van de Europarlementariërs die betrokken zijn bij de Kernwerkgroepen '*Green New Deal*' en 'Klimaat' van de Groenen/EVA, en de beleidsadviseurs en medewerkers van de Groenen/EVA-fractie.

Projectcoördinatie: Stefanie Hundsdorfer, Adviseur *Green New Deal*, de Groenen/EVA-fractie.
Assistente: Lonneke Bentinck

Voor meer informatie over de *Green New Deal*, zie:
www.greennewdeal.eu

De Groenen/EVA in het Europees Parlement
Wiertzstraat 60 – 1047 Brussel – België

April 2014

Deze publicatie werd gedrukt op 100% gerecycleerd papier met behulp van bio-inkt op plantaardige basis.

photo cover: © Gene Chutka

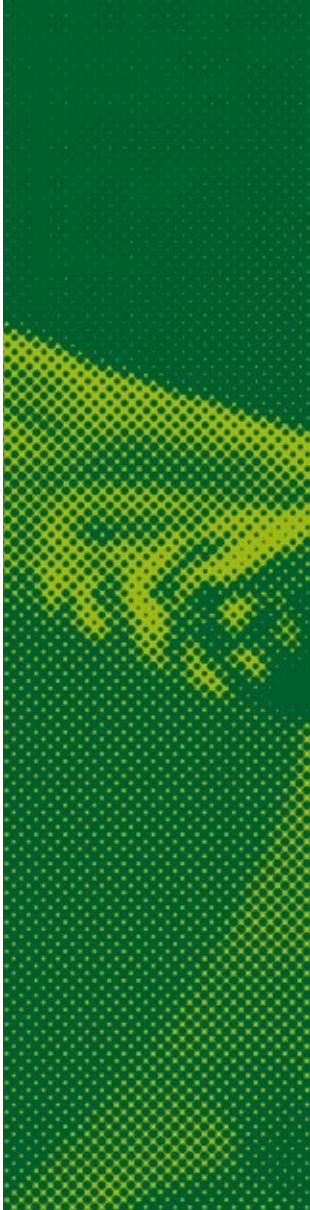

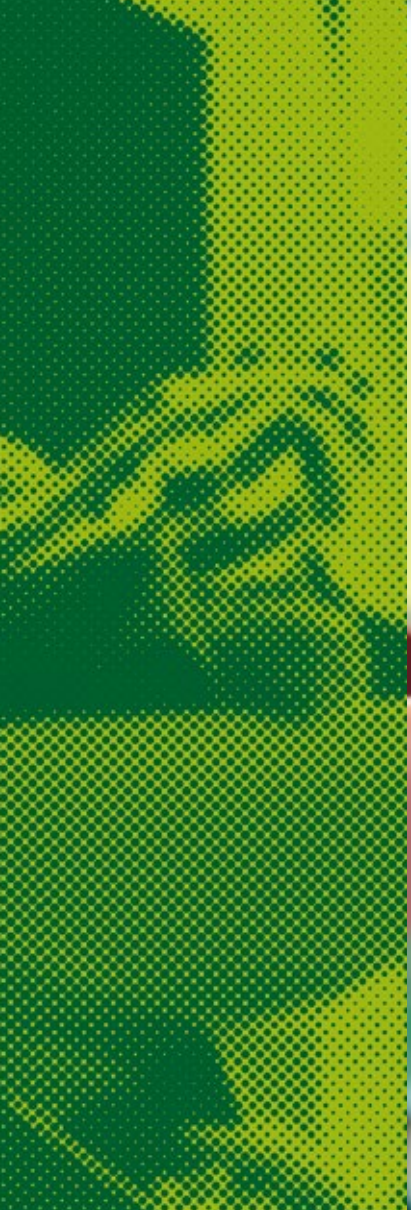

photo: ©Daisy-Daisy

De Groenen/EVA
in het Europees Parlement

Wiertzstraat 60
1047 Brussel
België

Tel: +32-2-2843045
www.greens-efa.eu

WWW

Deze publicatie en alle referenties zijn online beschikbaar op:
www.greennewdeal.eu/greenjobs